

P. Buzogány Árpád

Mindig otthon

Az autók ablakán szétfolyt a nap, Mazsola egy akácfa árnyékába húzódott, sarkával a szegélykövet kopogtatta. A saroknál lassító autók egymás után húztak el mellette, a táblához közel két hátizsákos lány lengette a papírt, rajta egy távoli megye betűjelével. Mazsola táskájába tette a napszemüveget, unottan integetett. Három oldaltáskás férfi állt melléje, cipőjükön cement- és mészpor, hangosan nevetgéltek és a lányokat figyelték. Késő délutánra járt már, és Mazsola csak a más megyei autókat intette, a városbeliek a közeli fürdőhelyre igyekezhetnek, felpakolva, mert a legtöbb autó tele volt. Egy kamion elvitte a lányokat, aztán újabbak jöttek, rövid nadrágosak, csomag nélkül. Megkopott mikrobusz állt melléjük, a férfiak után a lányok is mind felültek. Hangos zene szólt, a fiatal sofőr és idősebb társa cigarettázott.

Bevágott a szél az ablakon, a férfiak hallgatagon ültek, leszálltak a második faluban. A sofőr a lányokkal beszélgetett, Mazsola kibámult az ablakon. Esti fürdés lesz, derült ki a beszélgetésből, hamarosan egyedül maradt az utastársak közül.

Az eltérőnél amikor leszállt, hatalmas port vert fel az induló autó. Kövér meleg ülte meg a mezőt. Tászkáját vállára akasztva indult el a keskeny úton. A gabonaföldeket barnult szalma csíkozta, az úton szénaszálakat gyűjtött csomóba az eső. Tovább, az erdőnél megállt Mazsola pár percre. Háta mögött messzire volt már a város, negyedóra járás után rálátott már a falura. A gyümölcsfák között egy-egy piros tető jelezte az új épületeket, a túlsó dombon marhacsorda legelt. Csend volt, a főúton suhanó autók zúgása nem ért el eddig. Szénásszekér ereszkedett előtte, gyenge szél hordta illatát. Ahogy utolérte, köszönt a két szalmakalapos férfinak.

Az alacsony kapu mögött felugatott a kutya, amikor benyitott. Néhányat vakkantott még, aztán fejét fölemelve állt előtte. Mazsola megsimogatta, és hozzászólt.

— Hej, ki jár itt, a mindenségét... — könyökölt a tornácra egy bajszos férfi.

— Adjon Isten, sógor! — emelte fel a kezét Mazsola. Odament, kezét fogtak.

— Na, hogy van, mit csinál?

— Lopom a napot. Korbácsot fonok — emelte föl egyik kezében a szíjdarabokat.

Széket tett Mazsola elé, leültek és rágyújtottak. Amióta a sógor kitorpte a bokáját, járnia sem szabadott, amíg a repedt csont egészen helyre nem jön.

— A legnagyobb dologidőben — tette előbbre a jobb lábát. — Az asszony lett a gazda, s a leánykák.

Két lányát mindig így emlegeti, pedig egyikük már asszony. Velük tanult meg rendet forgatni, amíg kisebbek voltak.

— Hát ti hogy vagytok? Hogy megy az élet? — hangzott el a szokásos kérdés. Mazsola kurta mondatokkal válaszolt. A sógor poharakat hozott, a tornác párkányára tette.

— Hozd ki a hűtőből a zöld üveget — intett a háta mögé. Mazsola továbbtette a táskáját, és bement a konyhába, az üveggel együtt kicsorbult hamutartót hozott ki. A sógor töltött.

— Na, Isten hozott!

— Egészségünkre!

Egyből kiitták az első pohárral. Mazsola ölébe vette a táskáját, színes tasakot vett elő.

— Beteszem a hűtőbe...

— Nem kellett volna költeni, van itt még, amennyi kell...

Mire visszajött, tele pohárban várta a mézszínű bor. Kigombolta az ingét, fát hordott be és tűzgyújtót hasított, enni adott a csirkéknek. Csöves kukoricát hozott a gabonásból, bedobta a vályúba.

— Szép lett az a két süldő — ült vissza a székre.

— Az, te. Le is lehetne már vágni, akkorák. Még a vasat is megennék... — kacagott a sógor. — Őszire megszabadulunk a nagyobbiktól.

— Eladja?

— Levágjuk, fiam! S azelőtt még egy juhot, kukoricaszedéskor. Be a fagyasztóba, aztán az asszony intézi a többi.

Szekérezőgés hallatszott, a sógor a tornác végéből nézett ki az útra.

— Odavan az asszony, napszámossal. Mindjárt hazakerülnek.

Még az erdő fölött járt a nap, amikor megjöttek. Mazsola levetette az ingét, kinyitotta a nagykaput. A nénje ahogy leszállt a szekérről, megölelte és megpaskolta a hátát.

— Ilyen legény kellene nekünk is, vagy kettő-három — kacagott, és jobbról-balról cuppanós csókot adott az arcára.

— Tedd, föl, fiam, a kalapot, lássák, ki a gazda — intett a sógor az asszonynak. A szekér beállt a csűrbe, Mazsola elkapta az egyik villát és odaálltak felrakni a szénát. A napszámosnak nevezett fiú vizet merített a kútból, jót ivott és szembepancsolta magát. Ingével törülközött meg, aztán felmászott a szénapadlásra.

Mire végeztek, az asszony tüzet gyújtott és ételt melegített. A hűvös konyhában terített asztallal várta őket. Pohárka pálinkával koccintottak, csendben kanalazták a zöldpaszuly levest. A kutya a küszöbnél hevert, és fogát csattogtatva kapott a legyek után.

A sógor közben kisántikált bekötni a teheneket.

— Töltsél bort — szólt vissza a feleségének.

Mazsola elé nagy tányér tojásrántottát tett a nénye jó darab kolbászokkal, és folyton kínálta a két legényt, vegyenek még. Amikor végeztek, pénzt tett a legény elé az asztal sarkára.

— Még aztán a másik szekérral is, jövő héten... — töltötte közben a bort. A második pohárral már az ajtó között itta meg a legény.

— Menni kell, otthon is van dolog — búcsúzkodott.

Az estéli dologban Mazsola is segített, amit lehetett. Kiment a pajtába, amíg fejt a sógor, ott beszélgettek. Mire végeztek, sűrűsödött a sötét. A háziak ekkor ettek, aztán a tornácon üldögéltek, majd a nagyszobába húzódtak be. Észre sem vették, hogy telik a idő.

— Jön a busz is mindjárt — nézte az órát az asszony.

Az autózúgás után nemsokára csattant a kapu, megérkezett a kisebbik lány.

— Hát te itt vagy? — nézett Mazsolára.

— Ez milyen beszéd, te? — emelte föl hangját a sógor.

— Hát a délután telefonáltam, de senki nem volt otthon. Azt akartam tudni, merre leszel a hét végén.

— Már délután eljöttem, alkalmival. Mazsola fényképeket szedett elő, az asztalra tette. Hárman háromfelé kapkodták el.

— Jaj, te, ezt mikor fényképezted? — fordult Mazsolához a nénye. — Úgy nézek ki, mint egy száz esztendősnannyó.

— Nem is vagy már tizenhét — kacagta a férje. — Add csak errébb, hadd lássam, milyen leszel, amikor megvénülsz.

Mazsola hamar elaludt, és korán ébredt. A kútnál mosakodott, a sógor a tehénpajtából sántikált elő.

— Egy pohár pálinkát azért megérdemelnénk — ült le a küszöbre. — Ennyi jár nekünk is — intett a szemével Mazsolának.

Az asszony a törlőkendővel csapkodta a legyeket.

— Úgy látszik, süket a hely...

— Nehogy úgy járj, mint a zenészek. Hogy járni jár, de nem jut! — kacagott az asszony, és egy-egy pohár pálinkát hozott a férfiaknak.

— Még van a korsóban, úgy gondolom...

Reggeli után kávét főzött az asszony, hátravitte az udvarra a férfiaknak.

— Jó, hogy nem mentünk kaszálni. Hozhattad volna utánunk ki a hegyre — ült le a sógora a favágó csutakra.

— Hát ha nem jöttetek be a házba...

— Vagyunk bent eleget, egész télen. Annyit ülök melletted, hogy még meg is unod.

— Jól mondod, hallod-e. Ha te tudnád, hogy ez az ember mennyit tud mondani — fordult Mazsolához az asszony. — Elmehettél volna bemondónak a rádióhoz — nézett hátra.

— Igen, de akkor kinek rágnám az oldalát egész nap? Hogy sírnál utánam... Akkora könnyed potyogna, mint egy-egy egres...

Mazsola úgy kacagott, hogy még zörgött a kanál a tányéron a kávé mellett. Aztán ahogy ketten maradtak, komolyabb dolgokról beszélgettek: szénáról, az állatokról meg a földekről. Hogy ne töltsék hiába a napot, gabonát őröltek, a nénye a lányával az ebédet készítette.

Később üres üvegeket keresett Mazsola, és néhány sört hozott az üzletből. A kút mellett hideg vízbe tették, hogy hamarabb lehűljenek. Szőlőkarónak való akácfákat hegyezek meg, kézvonóval hántották le a kérgüket. Amikor végeztek, leültek a csűrkapu elé, egy-egy üveg sörrel.

— Mára elég, nem vagyunk elítélve — intett a sógor, és jót húzott a sörből.
— Templomba se mentünk...

A hűvös falú templom csendje kiskorától ismerős volt Mazsolának, nyaranta nagyszüleivel ment istentiszteletre. Nagyapja az ünneplő kalapját kereste elő, gondosan lekefélte róla a pilléket, a gyermeknek pedig a cipőfényesítés volt a feladata. A nagymama sötét kendőt kötött, és fehér zsebkendőt fogott a markában. Erős, vékony hangja kihallatszott a többi közül, amikor énekeltek. A gyermekeknek a karzatban volt a helyük, neki ez különösen tetszett, mert mindenkit láthatott odafentről. Templomozás után a férfiak a kocsmá előtt üldögéltek, fehér ingben, fekete mellényben és kabátban, ő pedig szívesen maradt a nagyapjával, szájtátva hallgatta a fogságról szóló történeteket. Albert bácsinak az óraláncán ötköpek lógott, Oroszországból hozta, egyszer a nagyapja elkérte, hogy neki is megmutassa. Vajon kinél lehet most az óra meg az ötköpek?

— Azt mondtátok a múltkor, eladnátok a házat — nézte a cserepeket a sógor.
Mazsola bólintott.

— Régóta nem lakta senki, csak romlott minden...

— Bíró Mózsiék rendes emberek. Amióta ott laknak, javítgatják is. Láttad az új kerítést...

— Nem is a pénz miatt adtuk oda.

— Jó nagy kert van vele, megér annyit, mint a régi ház.

— Nem sok haszon van belőle. Ahhoz itt kellene lakni...

— Te nem költözől haza, a földből bajos most megélni. De azért kár lenne eldobni azt a jószágot.

A sógor húzott egyet a sörből, és nagyot hallgatott.

— Lakást akarsz venni, vagy autót? Ha kell, adok kölcsön pénzt. Abból a házból úgysem nyersz vagyont, itt nem ér annyit. S ha eladódik, mi lesz a földekkel? Nekünk még az is sok, ami van, nem is tudjuk megművelni az egészet. De a föld... az mindig érték, s ott vannak még az erdők is.

— Nem akarok én semmit se venni — mondta Mazsola.

— Akkor nősülni akarsz? Itt házatok van, s földetek, akármi történhet, arra számítani lehet. Itt meg lehet élni, nem csak a városból áll a világ. Sohasem tudhatod, hova fordul a világ.

Hogy ez itt más világ, azt megérezte már kisgyerekként. Alig várta a vakációkat, hogy hazajöhessen. Saját kutyája, báránya, malaca volt a nagyszüleinél, a kert

pedig külön birodalom volt számára. Amióta kiadták a házat, nem is járt oda, még az udvarra se. Most se ment le az Alszegbe, hogy megnézzze, pedig milyen szívesen dolgozott a kertben máskor... Mondja el a sógorának, hogy a szülei akarnak megszabadulni a háztól? Pedig amikor a nagyapja ágyba került, azt tervezték, hazaköltöznek, csak éppen munkahely nem került egyiküknek se. Hej, mennyit reménykedett titkon, hogy mégis ideköltöznek... az anyjának már teher a hétfégi munka itt, bár sosem mondja ki. Milyen jó lenne hétfő reggelente a csendes hátsó szobában kakaskukorékolásra ébredni!

— Te sem tudod még, hova alakul az élet. Autóval be lehet járni a városba is minden nap. Látod, Lakatosék is mindent eladtak, amikor elmentek, most pedig más jószágot vettek, hazaköltöztek.

Az apja sosem szól semmit, nem az ő öröksége. Ha még pár évet éltek volna a nagyszülei, biztosan ők is visszaköltöztek volna. Milyen hamar elmentek egymás után... Mintha most is látná őket a nyárikonyhában, az ablak alatti kanapén ülve. És amikor megjöttek az esti busszal, a kapuban várták mindketten.

— Mi is terveztük annak idején, hogy beköltözünk, de hogy egy betondobozban lakjak... nem tudtam rászánni magam. Veszekedtünk is eleget emiatt — kacagott a sógor. — Aztán inkább építettem abból a pénzből, amit autóra spóroltunk. A leánykák még kicsik voltak, nekem jó állást ígértek, nénédnek pedig erősen mehetnéke volt. Aztán elmúlt az is — emelte meg az üveget koccintás helyett.

— Na mi van, politikai félóra? — állt a nénje csípőre tett kézzel az ajtóban. — Gyertek, mert kész az ebéd.

A pálinkásüveg az asztalon volt már, nénje töltött a férfiaknak. Csendben ettek, csak az evőeszközök koccantak a porcelán tányérokon. A kávé a tornácon itták meg, a sógor nagyokat nevetett saját történeteiben, a nénje tejet és zöldséget csomagolt Mazsolának. Nem ellenkezett, úgyis hiába.

— Tettem paradicsomot s egy kicsi zöld petrezselymet is. Elbírja a busz — túrt bele a nénje Mazsola hajába. Ő az órát nézte.

— Menni kell már? — szólt a sógor. — A sörök is ottmaradtak...

A kapunál kezét fogtak.

— Jövő héten hogy lesz? — nézett a szemébe a sógor. Mielőtt válaszolt volna, a nénje belevágott:

— Mondd meg anyádéknak... hogy mi mindig itthon vagyunk.

Mazsola bólintott, és elindult. Vállát lehúzta a táská, visszafordult és intett, mindhárman a kapuban álltak még. Nehéznek érezte minden tagját, nehéz volt a kedve is, kényszeredett mosollyal köszönt a szomszédoknak. Körüllengte a meleg, a virágillat, de még a maradékát sem érezte a szárnyaló kedvnek, ami ide hozta. Mintha nem is haza, hanem világgá indult volna.

Baricz Lajos

Tavaszcvaró...

A keleti égen mintha minden égne,
téli sötét után tündököl a fénye.
A természet ébred a nap mosolyától,
és hogyha felébred, elindul magától.

Tüzet hány a hegycsúcs és a felhő lángol,
elballag a tél már, mint egy öreg vándor,
a járása méla, tekintete bágyadt,
a sok nagy hidegbe, hiszem, belefáradt.

A tavaszi naptól minden ég, világol,
felébred, elindul, közel jön a távol,
éled a szívem is, hisz már alig várta,
hogy a tavaszi nap rásüssön a tájra.

Tavaszcvaró szívvel kémlelek az égre,
a keleti égen mintha minden égne;
tüzet hány a hegycsúcs és a felhő lángol,
a tavaszi naptól szívem is világol.

2010. február. 25

